

عنوان : بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه
(مطالعه موردی: مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد)

امامعلی سمندر حبشی ۱

محمدعلی قلعه زاده ۲

غلامرضا عبداللهی ۳

داود دسینه ۴

چکیده

هدف از این تحقیق بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور می باشد. بدین منظور از بین مراکز آموزش فنی و حرفه ای مرکز برادران پارس آباد - مرکز خواهران پارس آباد- مرکز دو منظوره اصلاندوز شهرستان پارس آباد انتخاب شد. پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است. ابزار سنجش این تحقیق، پرسشنامه می باشد و از نرم افزار SPSS جهت تجزیه و تحلیل داده ها استفاده گردید. داده ها بوسیله پرسشنامه محقق ساخته که دارای 17 پرسشنامه می باشد جمع آوری گردیده و روایی آن از طریق 4 نفر خبره کارآفرینی و از نظر پویایی از طریق محاسبه آلفای کرونباخ با ضریب 0/7905 مورد تأیید قرار گرفت در این تحقیق از طریق فرمول کرجسی و مورگان محاسبه به تعداد 59 نفر به عنوان حجم نمونه از 70 نفر کارشناسان و مربیان که دارای چندین سال تجربه در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد محاسبه و مورد مطالعه قرار گرفتند برپایه نتایج بدست آمده از این تحقیق، آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه شامل میل به کسب ثروت، نیاز به موفقیت، استقلال- طلبی، تمایل به خلق چیزهای نو، قصدونیت کارآفرینانه، خلق ارزش برای جامعه، قبول نداشتن شیوه های موجود، قدرت تحمل ابهام، سلاست فکری، رویاپردازی، چالش طلبی، تشخیص فرصت، هوشیاری کارآفرینانه، اعتماد به نفس، خودباوری، عملگرایی، کانون کنترل تاثیر مثبت دارد .

کلیدواژگان: آموزش کارآفرینی، قابلیت کارآفرینانه، مراکز آموزشی، کارآموزان

The impact of entrepreneurship education on understanding the entrepreneurial capabilities (Case Study: Technical and Vocational Training Centres Parsabad city)

Emamali Samandarhabashi
Mohammadali Ghalezadeh
Gholamreza Abdollahi
Davood Dasineh

Abstract

Among the technical and vocational education centers Parsabad Brothers Center - Sisters of PARSABAD Center Aslanduz dual PARSABAD city was chosen. Study of the target application and the method of data collection is a descriptive study. The instrument of this study, questionnaire

1. کارشناسی ارشد مدیریت کارآفرینی، کارمند مرکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد، 09144518472، karafarin_tvto@yahoo.com

2. کارشناسی حسابداری، کارمند مرکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد، 09149878721، m.ghalezadeh@yahoo.com

3. کارشناسی فناوری اطلاعات، کارمند مرکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد، 09143543293، mohamad_reza65@yahoo.com

4. کارشناس حسابداری، کارمند مرکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد، 09141580012، Azadparsabad@Gmail.com

and SPSS software was used for data analysis. as the sample size of 70 Nfrkarshnasan Vmrbyan which has several years of experience in training schools and professional city PARSABAD calculated and studied based on the results of this research, entrepreneurship education to motivate entrepreneurship including the desire to acquire wealth, to success, independence, the desire to create something new, entrepreneurial intentions, to create value for society, the lack of existing practices, tolerance for ambiguity, clearness of thought, dream, challenging, opportunity recognition, entrepreneurial alertness, confidence, self-esteem, Pragmatism, locus of control has a positive effect.

Keywords: Education entrepreneurship, Entrepreneurial competence, Training centers, Trainees

مقدمه

کارآفرینی، مفهومی است که همراه با خلقت بشر وجود داشته است. به تعبیری دیگر کارآفرینی، کانون و مرکز ثقل کار و تلاش و پیشرفت بشر در عصر حاضر تلقی می‌شود. کارآفرینی همان فرایند تاسیس و یا توسعه کسب و کار، بر مبنای یک فکر و ایده نو است. کارآفرینی به منظور رشد و نمو در جوامع، نیازمند وجود فرهنگ خاصی است با توجه به اهمیت کلیدی کارآفرینی در اقتصاد های نوین (ایجاد شرکت های کوچک و متوسط)، کشورهای مختلف، برنامه های مفصلی را برای بسط چنین فرهنگی در جامعه خود تدارک دیده اند تا بتوانند همچنان مسیر رشد و پویایی را ادامه دهند. بنابراین شناسایی عوامل موثر آموزش کارآفرینی برای ایجاد و توسعه در جامعه و نیز ابعاد مختلف اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی و سیاسی لازم است، به گونه ای که عنصر کارآفرینی به عنوان موتور محرک تولید و توسعه اقتصادی و از سویی پرورش دهنده و تقویت کننده روحیه سرمایه گذاری و بهره وری در نیروی انسان تلقی می‌شود این پژوهش پیرامون بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه (مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان) صورت گرفته است جامعه آماری در این تحقیق مربیان و کارشناسان مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان می باشد و نمونه آماری نیز تعداد 59 نفر تعیین گردید. با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اصلی تحقیق مشخص شده است که آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه مراکز آموزش فنی و حرفه ای که شامل انگیزه پیشرفت، کنترل درونی، خطرپذیری، استقلال طلبی و خلاقیت تاثیر معناداری دارد. به علاوه نتایج حاصل از فرضیات فرعی تحقیق نشان دهنده این بود که عدم آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای تاثیر منفی دارد.

1- بیان مسأله تحقیق

برای ترویج کارآفرینی باید شرایط مناسبی وجود داشته باشد. عواملی که توسعه کارآفرینی تحت تاثیر قرار می دهند جو یا محیط کارآفرینی نامیده می‌شود. آموزش دارای نقش کلیدی در توسعه این امر مهم است. در این تحقیق بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگی های کارآفرینی در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان جهت توسعه فرهنگ کارآفرینی است و از طرف دیگر عوامل مؤثر در سوق دادن مراکز آموزشی مهارتی به سوی یک مرکز کارآفرین نکته اصلی دیگری است که باید مدنظر قرار گیرد. هرچند در سالهای اخیر با راه اندازی مراکز رشد و پارک های فناوری قدم های مهمی در این رابطه برداشته شده است هنوز مراکز آموزش فنی و حرفه ای فاصله زیادی برای تبدیل شدن به یک مرکز کارآفرین دارد و مهم ترین سؤالی که در این خصوص مطرح می‌شود این است چرا مهارت آموختگان مراکز آموزش فنی و حرفه ای در ایران کارآفرین نیستند و چگونه می‌توان خروجی مراکز آموزشهای مهارتی را به سمت اثر گذاری بیشتر در زمینه کارآفرینی سوق داد.

2- اهداف تحقیق

هدف اصلی: بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر درک قابلیت های کارآفرینانه (مطالعه موردی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای پارس آباد مغان) میباشد و اهداف فرعی آن: 1- ایجاد انگیزه های کارآفرینی در کارآموزان 2- پرورش ویژگی های کارآفرینی کارآموزان

3- اهمیت و ضرورت موضوع تحقیق

آموزشهای فنی و حرفه ای مجموعه آموزشهای عملی و علمی است که هدف آن ایجاد شرایط لازم برای کسب دانش و ایجاد نگرش و پرورش مهارت کارآموزان به منظور احراز شغل و ارتقاء مهارت می باشد و منجر به دریافت گواهینامه می گردد این آموزشها در قالب دوره های 2 تا 24 ماهه با آموزش در مراکز ثابت، آموزش ضمن کار، تربیت مربی و آموزش در آموزشگاههای آزاد برگزار می شود و از این طریق نسبت به تامین و تربیت نیروی ماهر مورد نیاز بخش های مختلف صنعتی کشاورزی و خدماتی کشور اقدام می شود. در حال حاضر جهت گیری اصلی آموزشهای فنی و حرفه ای،

آموزش مهارت سخت افزاری (انتقال فن و حرفه‌ی تجهیزات) به کارآموزان است. و انتظار می‌رود کارآموزان بعد از اتمام دوره‌های آموزشی که با هزینه‌های هنگفت بخش دولتی و خصوصی اجرا می‌گردد به صورت احداث یک مغازه نظیر یک تعمیرگاه اتومبیل برای خود و دیگران شغل ایجاد کنند. عدم ارائه آموزشهای مهارت نرم افزاری مربوط به نوع آوری و خلاقیت بازاریابی، نحوه تدوین و ارزیابی طرح کسب و کار، مطالعه بازار، روشهای مالی کسب و کار، ثروت آفرینی و ارزش آفرینی که همان کارآفرینی می‌باشد از محدودیتهای و مسائلی است که اثربخشی آموزشهای فنی و حرفه‌ای را تا حد زیادی کاهش داده است تغییر نگرش آموزش مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای از فنی صرف به آموزشهای کارآفرینی می‌تواند موجب ارتقاء و اثربخشی آموزشهای فنی و مهارتی شده و جهت این آموزشها را از اشتغال مزدبگیری به سمت خوداشتغالی و کارآفرینی سوق دهد. و این کمبود به وضوح در مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان پارس آباد دیده می‌شود.

4- فرضیه اصلی تحقیق

آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی تاثیر دارد.
فرضیات فرعی تحقیق:

- 1- آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه‌های کارآفرینی کارآموزان تاثیر دارد.
- 2- آموزش کارآفرینی بر پرورش ویژگی‌های کارآفرینی کارآموزان تاثیر دارد.

5- پیشینه تحقیق

بررسی پیشینه تحقیق، توانایی محقق را در انتخاب اطلاعات مهم و ارتباط آنها با یافته‌های تحقیق، نشان می‌دهد و چارچوبی برای اجرای تحقیق، فراهم می‌آورد (بازرگان و دیگران 1376 و ص 322).

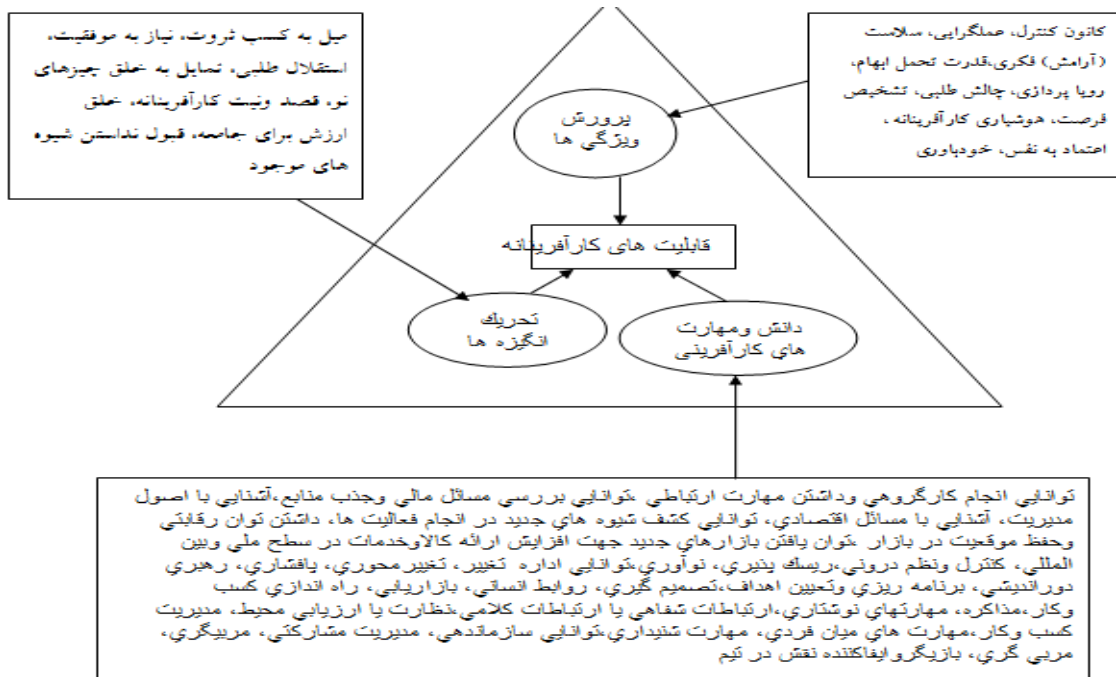
- با توجه به تحقیق بعمل آمده توسط آقایان رضا زعفریان، احمد کوهی و خانم سارا عطاران، تحت عنوان ارزیابی اثربخشی آموزش الکترونیکی کارآفرینی (بررسی موردی: رشته کارآفرینی در مرکز آموزش‌های الکترونیکی دانشگاه تهران) انجام گرفته بود بر پایه نتایج بدست آمده از این تحقیق، آموزش الکترونیکی کارآفرینی، در دو بعد ایجاد انگیزش و آموزش مهارتها اثربخش می‌باشد.

- در بررسی اثربخشی آموزش مهارت‌های کارآفرینی که توسط لقمان احمدی در ستاد کارآفرینی شهرداری تهران برنگرش نسبت به بازار کار و خود پنداره شغلی افراد انجام گرفت از بین 30 نفر (19 زن و 11 مرد) به صورت تصادفی انتخاب و در دو گروه آزمایش و کنترل جایگزین شدند. گروه آزمایش تحت آموزش مهارت‌های کارآفرینی قرار گرفتند و گروه گواه هیچ آموزشی دریافت نکردند. نتایج حاکی از آن بود که آموزش مهارت‌های کارآفرینی میزان نگرش نسبت به بازار کار و خود پنداره شغلی آزمودنی‌های گروه آزمایش را در مقایسه با گروه گواه افزایش داده است.

- پیشینه تحقیق در ایران و سایر کشورها در این قسمت و قسمت‌های دیگر این تحقیق بررسی شد و این بررسی اهمیت موضوع آموزش کارآفرینی در نهادهای مختلف آموزشی نشان می‌دهد که همسویی با یافته‌های تحقیق دارد.

6- مدل تحلیلی تحقیق

ما در این تحقیق بر آنیم تا نقش آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی مورد بررسی قرار دهیم. بدین منظور برای عامل آموزش یکسری متغیر تعریف نموده و سپس تاثیر آن‌ها مورد بررسی قرار می‌دهیم. براساس آنچه نیاز است می‌توان نمودار ذیل (نمودار شماره یک) را به عنوان مدل محقق ساخته برای توجیه تاثیر متغیرهای پرورش ویژگی‌ها (کانون کنترل، عملگرایی، سلاست (آرامش) فکری، قدرت تحمل ابهام، رویا پردازی، چالش طلبی، تشخیص فرصت، هوشیاری کارآفرینانه)، تحریک انگیزه‌ها (میل به کسب ثروت، نیاز به موفقیت، استقلال طلبی، تمایل به خلق چیزهای نو، قصد و نیت کارآفرینانه، خلق ارزش برای جامعه، قبول نداشتن شیوه‌های موجود) و دانش و مهارت‌های کارآفرینی (توانایی انجام کارگروهی و داشتن مهارت ارتباطی، توانایی بررسی مسائل مالی و جذب منابع، آشنایی با اصول مدیریت، آشنایی با مسائل اقتصادی، توانایی کشف شیوه‌های جدید در انجام فعالیت‌ها، داشتن توان رقابتی و حفظ موقعیت در بازار، توان یافتن بازارهای جدید جهت افزایش ارائه کالا و خدمات در سطح ملی و بین‌المللی، کنترل و نظم درونی، ریسک پذیری، نوآوری، توانایی اداره تغییر، تغییر محوری، پافشاری، رهبری دوراندیشی، برنامه ریزی و تعیین اهداف، تصمیم‌گیری، روابط انسانی، بازاریابی، راه اندازی کسب و کار، مذاکره، مهارت‌های نوشتاری، ارتباطات شفاهی یا ارتباطات کلامی، نظارت یا ارزیابی محیط، مدیریت کسب و کار، مهارت‌های میان فردی، مهارت شنیداری، توانایی سازماندهی، مدیریت مشارکتی، مربیگری، مربی‌گری، بازیگروايفاکننده نقش در تیم) بر توسعه کارآفرینی ارائه نمود.

شکل (1) مدل تحقیق

روش شناسی

تحقیق حاضر از جهت هدف کاربردی است. زیرا که برای حل مسائل اجرایی و واقعی بکار گرفته شده از جهت روش توصیفی پیمایشی است.

1- قلمرو تحقیق

بررسی نیازهای آموزشی کارآفرینی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان پارس آباد مغان که شامل سه مرکز (مرکز برادران پارس آباد، خواهران پارس آباد، مرکز دومنظوره اصلاندوز) می باشد این تحقیق از نظر زمانی مربوط به سال 1393 می باشد.

2- جامعه و حجم نمونه تحقیق:

جامعه آماری که به آن جمعیت آماری نیز گفته می شود، مجموعه افراد دارای ویژگی‌های مشترک می باشد که تحقیق در باره آن انجام می شود. کار مهم محقق این است که با دقت و به صورت کامل جامعه را تعریف کند تعریف جامعه باید به صورت دقیق عناصرها باشد که به جامعه تعلق دارند و آن را می سازند. در این تحقیق جامعه آماری تمام مربیان و کارشناسان مراکز آموزش فنی و حرفه‌ای شهرستان پارس آباد مغان به تعداد 70 نفر می باشد. حجم نمونه عبارتست از تعدادی از افراد جامعه که صفات آنها با صفات جامعه مشابهت داشته و معرفی جامعه بوده، در عین حال جامعه متنجانس و همگن باشد (حافظ نیا، 1382، 121).

در این پژوهش با توجه به اینکه جامعه آماری به تعداد 59 نفر، از مربیان و کارشناسان مراکز پارس آباد مغان می باشند روش نمونه گیری در این تحقیق تصادفی ساده بوده و با توجه به اینکه جامعه آماری محدود بوده فرمول کرجسی و مورگان برای تعیین حجم نمونه که به صورت ذیل می باشد، استفاده شده است.

$$S = \frac{x^2 NP(1 - P)}{d^2(N - 1) + X^2} \quad (\text{رابطه } 1 - 1)$$

که در آن S تعداد نمونه مورد نیاز است، N تعداد اعضای جامعه، P نسبت جمعیت (این نسبت وقتی $0/5$ باشد حداکثر نمونه مورد نیاز را به دست میدهد)، d درجه دقت نسبت (معمولاً $d=0/05$)
 x^2 مقداری از جدول کای اسکور با یک درجه آزادی در سطح اطمینان 95% است.

3- محدودیت ها و مشکلات تحقیق

در این تحقیق محدودیت و مشکلاتی که وجود داشت خود کارشناسان و مربیان علیرغم اینکه دارای تحصیلات بالایی داشتند ولی با سواد کارآفرینی بیگانه بودند فقط در حد ضعیف در خصوص دانش و مهارت کارآفرینی معلومات داشتند و این عمل باعث می شد که کلمات ساده ی استفاده شده در پرسشنامه را به خوبی نتوانند تجزیه و تحلیل و معنی کنند و این امر در پاسخ دادن به پرسشنامه ارائه شده توسط محقق رابا مشکل روبرو ساخته بود

4- روش تحقیق

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر شیوه گردآوری اطلاعات تحقیق توصیفی از نوع پیمایشی است.

5- نمونه آماری و روش محاسبه حجم نمونه

نمونه آماری، یک مجموعه فرعی از جامعه آماری است که با مطالعه آن محقق قادر است نتیجه را به کل جامعه آماری تعمیم دهد. (سکاران، 1381: 295) یا به عبارت دیگر، تعداد محدودی از احاد جامعه آماری که بیان کننده ویژگیهای اصلی جامعه باشد را نمونه گویند. (آذر، مؤمنی، 1383؛ 6)

بنابراین جهت محاسبه حجم نمونه مورد نیاز برای پژوهش از جدول مورگان و کرجسی استفاده می شود. که تعداد نمونه برابر 59 نفر می شود.

(رابطه 1-2) $S = \frac{x^2 NP(1-P)}{d^2(N-1)+x^2}$ که در آن S تعداد نمونه مورد نیاز است، N تعداد اعضای جامعه، P نسبت جمعیت (این نسبت وقتی $0/5$ باشد حداکثر نمونه مورد نیاز را به دست میدهد)، d درجه دقت نسبت (معمولاً $d=0/05$) و x^2 مقداری از جدول کای اسکور با یک درجه آزادی در سطح اطمینان 95% است.

6- پرسشنامه

ابزار جمع آوری داده ها، در هر پژوهش پیمایشی، پرسشنامه است. پرسشنامه مجموعه ای از سوالها است که پاسخ دهنده با ملاحظه آنها پاسخ های لازم را ارائه می دهد. این پاسخ ها داده های مورد نیاز را تشکیل می دهد. ابزار اصلی استفاده در این تحقیق پیمایشی پرسشنامه می باشد. متداول ترین ابزاری که امروزه به منظور سنجش نگرش از آن استفاده می شود مقیاس لیکرت ۱ است. این مقیاس در ابتدای سال 1930 توسط لیکرت ابداع شد. در این روش پژوهشگر سوالاتی را درباره موضوعات جداگانه مشخصی طراحی و تدوین می نماید و هر یک از این نمونه ها نیز به اظهار نظر پیرامون هر یک از سوالات مذکور می پردازند (مک ناب، 139؛ 237).

خیلی کم	کم	متوسط	زیاد	خیلی زیاد	شکل کلی
1	2	3	4	5	امتیاز بندی

جدول 1 ترکیب سئوالات پرسشنامه

فرضیات	شماره سئوالات	جمع سئوالات
فرضیه اول	1 و 2 و 3 و 4 و 9 و 14 و 15 و 16 و 17	9
فرضیه دوم	5 و 6 و 7 و 8 و 10 و 11 و 12 و 13	8
جمع		17

7- ویژگی های ابزارهای گردآوری داده ها

دو ویژگی اساسی اندازه گیری که باید در بررسی تناسب و مفید بودن ابزارهای اندازه گیری مورد توجه قرار گیرد، روایی و پایایی است. بطور کلی دو سوال مهم در بررسی یافته های یک تحقیق مطرح می شود؛ اول اینکه نسبت به یافته های تحقیق یک طرح تا چه اندازه می توان اطمینان داشت؟ در پاسخ به این سوال باید اعتبار درونی تحقیق را مورد نظر قرار دهیم. سوال دوم این است که تا چه اندازه می توان یافته های تحقیق را به جوامع دیگر و شرایط گوناگون تعمیم داد؟ این سوال با اعتبار بیرونی تحقیق سرو کار دارد.

8- روایی پرسشنامه

مقصود از روایی آن است که آیا ابزار اندازه گیری می تواند ویژگی و خصیصه ای که ابزار برای آن طراحی شده است را اندازه گیری کند یا خیر؟ اهمیت روایی از آن جهت است که اندازه گیری های نامناسب و ناکافی می تواند هر پژوهش علمی را بی ارزش و ناروا سازد (خاکی، 1387:284). در تامین روایی پرسشنامه های مورد استفاده در این پژوهش، روایی محتوا 1 و روایی سازه 2 مدنظر است. روایی محتوا، نوعی اعتبار است که معمولا برای بررسی اجزای تشکیل دهنده یک ابزار اندازه گیری بکار برده می شود، در واقع این نوع اعتبار فرآیند تعیین معرف بودن سوالات ابزار با توجه به ویژگی ها، مهارت ها، دانش و آنچه مورد اندازه گیری واقع می شود، می باشد. روایی محتوا توسط افراد متخصص و اساتید تعیین می شود. روایی سازه نیز با استفاده از تحلیل عاملی تاییدی انجام شده است.

9- پایایی پرسشنامه

مقصود از پایایی آن است که ابزار اندازه گیری را در یک فاصله زمانی کوتاه چندین بار و به گروه واحدی از افراد بدهیم نتایج حاصله نزدیک به هم باشد. برای اندازه گیری پایایی از شاخصی به نام ضریب پایایی استفاده می کنیم و اندازه آن معمولا بین صفر تا یک تغییر می کند. ضریب پایایی صفر معرف عدم پایایی و ضریب پایایی یک معرف پایایی کامل است. در این تحقیق به منظور تعیین پایایی آزمون از روش آلفای کرونباخ استفاده گردیده است. این روش برای محاسبه همبستگی درونی ابزار اندازه گیری که خصیصه های مختلف را اندازه گیری می کند به کار می رود. بنابراین به منظور اندازه گیری قابلیت اعتماد، از روش آلفای کرونباخ و با استفاده از نرم افزار Spss 19 انجام گردیده است. با استفاده از فرمول زیر مقدار ضریب آلفای کرونباخ را محاسبه می کنیم.

$$r_{\alpha} = \frac{J}{J-1} \left(1 - \frac{\sum_{j=1}^n S_j^2}{S^2} \right)$$

رابطه 3-1

تعداد زیر مجموعه های سوال های پرسشنامه یا آزمون = J واریانس زیر آزمون Jm = S_{j2}
واریانس کل پرسشنامه یا آزمون = S₂

بدین منظور یک نمونه اولیه شامل 17 پرسشنامه پیش آزمون گردید و سپس با استفاده از داده های به دست آمده از این پرسشنامه ها و به کمک نرم افزار آماری Spss میزان ضریب اعتماد با روش آلفای کرونباخ محاسبه شد ضریب آلفای کرونباخ برای متغیرهای تحقیق و ابعاد آن به شرح زیر می باشد:

میزان آلفای کرونباخ فرضیه ها و ابعاد تحقیق

متغیرهای تحقیق	فرضیه اول	فرضیه دوم	آلفای کل
آلفای کرونباخ	0/761	0/776	0/940

از آنجائیکه مقدار بدست آمده آلفای کرونباخ برای همه متغیرهای تحقیق بالای 0/7 می باشد می توان گفت پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار است.

10- ابزار جمع آوری اطلاعات

اطلاعات را می‌توان به روش‌های گوناگون در مکان‌های مختلف و از انواع منابع گردآوری کرد. روش‌های گردآوری اطلاعات مشتمل بر مصاحبه حضوری، مصاحبه تلفنی، مصاحبه رایانه‌ای، پرسشنامه حضوری، پستی یا الکترونیکی، مشاهده‌ی افراد یا رویدادها با ضبط یا بدون ضبط صوتی یا تصویری و انواع سایر فنون انگیزشی مانند آزمون‌های برون‌فکنی و منابع اطلاعاتی می‌توانند دست اول یا دست دوم و یا از هر دو نوع باشد در این تحقیق روش گردآوری اطلاعات پرسشنامه، کتب پایان‌نامه‌ها، مقالات و اینترنت و... خواهد بود. به عبارتی بخشی از جمع‌آوری اطلاعات از طرق مطالعه و کاوش در مقالات، کتب و پایان‌نامه‌ها و بخش دیگر از طریق پرسشنامه بدست می‌آید.

11- روش تجزیه و تحلیل داده‌ها

توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی اعضای نمونه

به منظور شناخت بهتر ماهیت جامعه‌ای که در پژوهش مورد مطالعه قرار گرفته است و آشنایی بیشتر با متغیرهای پژوهش، قبل از تجزیه و تحلیل داده‌های آماری، لازم است این داده‌ها توصیف شود. همچنین توصیف آماری داده‌ها، گامی در جهت تشخیص الگوی حاکم بر آن‌ها و پایه‌ای برای تبیین روابط بین متغیرهایی است که در پژوهش بکار می‌رود و در این پژوهش مطابق جدول ذیل می‌باشد.

جدول 2 جمعیت شناختی اعضای نمونه

عنوان	نوع	فراوانی	درصد فراوانی	جمع فراوانی	جمع درصد فراوانی
جنسیت	مرد	39	66/1	59	100
	زن	20	33/9		
سمت	مربی	34	57/6	59	100
	کارشناس	25	42/4		
تحصیلات	فوق لیسانس	10	16/9	59	100
	لیسانس	41	69/5		
	فوق دیپلم	8	13/6		
سن	تا 25 سال	1	1/7	59	100
	بین 26 تا 35 سال	30	50/8		
	بین 36 تا 45 سال	24	4/7		
	بالای 45 سال	4	6/8		
سابقه کار	تا 5 سال	15	25/4	59	100
	بین 6 تا 10 سال	19	32/5		
	بین 11 تا 15 سال	17	28/8		
	بین 16 تا 20 سال	5	8/5		
	بالای 20 سال	3	5/1		
رشته تحصیلی	علوم انسانی	19	32/2	59	100
	علوم پایه و مهندسی	40	67/8		

12- آمار استنباطی

به منظور تحلیل داده‌های پژوهش از تحلیل‌های گوناگون استفاده شده است. در مرحله اول نرمال بودن داده‌ها با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف مورد بررسی قرار می‌گیرد. در مرحله بعد روایی سازه متغیرها و شاخص‌های منتج از آن‌ها با استفاده از آزمون تحلیل عاملی تاییدی مورد

بررسی قرار می‌گیرد. در نهایت با استفاده از آزمون تی تک نمونه ای به بررسی فرضیات تحقیق و با استفاده از آزمون فریدمن به اولویت بندی عوامل آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی پرداخته می‌شود.

13- آزمون نرمال بودن متغیرهای پژوهش

قبل از وارد شدن به مرحله آزمون فرضها لازم است تا از وضعیت نرمال بودن داده ها اطلاع حاصل شود. تا بر اساس نرمال بودن یا نبودن آنها، آزمون ها استفاده شود. در این آزمون اگر سطح معنی داری بدست آمده از اجرای آزمون، بزرگتر از مقدار خطا یعنی $\alpha=0/05$ باشد فرض H_0 و در غیر اینصورت فرض H_1 تأیید خواهد شد. داده ها نرمال است (از جامعه نرمال آمده اند) : H_0 داده ها نرمال نیست (از جامعه نرمال نیامده اند) : H_1

جدول 3 آزمون کولموگروف- اسمیرنوف برای فرضیات تحقیق

متغیرها	Z کولموگروف- اسمیرنوف	سطح معناداری
فرضیه اول	0/964	0/311
فرضیه دوم	1/173	0/064

با توجه به اینکه سطح معناداری برای متغیرهای تحقیق بزرگتر از 0/05 است پس فرض H_0 تأیید می‌شود و نتیجه می‌گیریم که داده های جمع آوری شده برای متغیرهای تحقیق نرمال است.

14- تحلیل عاملی تائیدی

در ارزیابی بخش اندازه گیری مدل محقق باید به بررسی روابط بین متغیرهای نهفته و متغیرهای آشکار مدل بپردازد. در اینجا هدف تعیین اعتبار یا روایی و اعتماد یا پایایی اندازه گیری های مورد نظر است. به همین منظور با استفاده از نرم افزار spss آزمون تحلیل تائیدی انجام می‌شود. هر چه مقادیر بدست آمده بزرگ تر باشد عامل های استخراج شده متغیرها را بهتر نمایش می‌دهد. و مقدارهای زیر 0/5 باید حذف شوند. که بار عاملی تمام سوالات بالای 0/7 بود که به معنی تائید می‌باشد.

یافته های تحقیق

با استفاده از آزمون کولموگروف - اسمیرنوف نتیجه گرفتیم که تمامی متغیرهای تحقیق دارای توزیع نرمالی می‌باشند، سپس برای آزمون سوالات تحقیق از روش های پارامتری استفاده می‌نمائیم. حال به مقایسه میانگین متغیرهای تحقیق با مقدار حد وسط عدد 3 می‌پردازیم. چون مقدار میانگین یک جامعه با یک عدد مقایسه می‌شود از آزمون تی تک نمونه ای (One- Sample T Test) استفاده می‌شود.

در تمامی آزمون ها اگر مقدار سطح معنی داری (Sig) بزرگتر از سطح خطا (0/05) باشد H_0 را نتیجه می‌گیریم و در صورتیکه سطح معنی داری (Sig) کوچکتر از سطح خطا (0/05) باشد H_1 را نتیجه می‌گیریم.

فرضیه اصلی تحقیق

آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی تاثیر دارد.

H_0 : میانگین امتیازات داده شده به آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی کوچکتر یا مساوی 3 است.

H_1 : میانگین امتیازات داده شده به آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی بزرگتر از 3 است.

$$H_0: \mu \leq 3 \quad H_1: \mu > 3$$

جدول 4 خلاصه نتایج آماری مربوط به فرضیه اصلی تحقیق

شاخص	تعداد جامعه	میانگین	انحراف معیار	خطای معیار میانگین
فرضیه اصلی	59	4/1295	0/46277	0/06025
فرضیه فرعی اول	59	4/2136	0/51844	0/06749
فرضیه فرعی دوم	59	4/0367	0/51702	0/06731

نتیجه این آزمون شامل دو خروجی است که خروجی اول جدول (4-10) آمار توصیفی مربوط به آزمون فرض را ارائه می کند و اعداد محاسبه شده به ترتیب تعداد داده ها، میانگین، انحراف معیار و خطای میانگین را نشان می دهد. نتایج آزمون آمار توصیفی نشان می دهد که مقدار میانگین نمونه از 3 بیشتر است یا کمتر، ولی این موضوع باید از طریق آمار استنباطی (آزمون فرض یا فاصله عدم اطمینان) تأیید می شود.

جدول 5 نتایج آزمون t تک نمونه‌ای شاخص های فرضیه اصلی تحقیق

شاخص	Test value=3				
	t	درجه آزادی	عدد معناداری (sig)	تفاوت میانگین	فاصله اطمینان 95 درصد
					اختلاف
فرضیه اصلی	18.748	58	.000	1.12951	پائینی: 1.0089 بالایی: 1.2501
فرضیه فرعی اول	17.980	58	.000	1.21356	پائینی: 1.0785 بالایی: 1.3487
فرضیه فرعی دوم	15.402	58	.000	1.03672	پائینی: .9020 بالایی: 1.1715

برای فرضیه اصلی فرضیه صفر را چنین تعریف می کنیم که با توجه به پرسشنامه و طیف پاسخ ها میانگین نظرات برابر یا کمتر از 3 می باشد. فرض مخالف آن یا فرضیه یک با توجه به پرسشنامه و طیف پاسخ ها میانگین نظرات بالاتر از 3 می باشد. همانطور که در جدول مشاهده می شود -11 در سطح 95٪ اطمینان (یا خطا 5٪) حد بالا مثبت و حد پائین مثبت می باشد و میزان خطای مشاهده شده (0/000) که کمتر از 0/05 است، بنابراین فرض H_1 تأیید و فرض H_0 رد می شود. یعنی آموزش کارآفرینی بر توسعه کارآفرینی تأثیر دارد. به منظور اولویت بندی عوامل تأثیرگذار بر توسعه کارآفرینی کارآموزان از رتبه بندی فریدمن استفاده می شود که نتایج آن به شرح زیر می باشد:

جدول 6 آزمون فریدمن

متغیرها	ایجاد انگیزه های کارآفرینی	پرورش ویژگی های انگیزه کارآفرینی
رتبه میانگین	3.47	2.41

با توجه به نتایج بدست آمده از میانگین می توان گفت ایجاد انگیزه های کارآفرینی با میانگین 3/47 دارای بیشترین رتبه و پرورش ویژگی های کارآفرینی با میانگین 2/41 دارای کمترین رتبه می باشد. از آنجائیکه sig (سطح معناداری) کمتر از 5 درصد است، ادعای یکسان بودن رتبه (اولویت) عوامل تأثیرگذار بر توسعه کارآفرینی کارآموزان پذیرفته نمی شود.

جدول 7: عدم یکسان بودن رتبه عوامل تأثیرگذار

N4	59
Chi-square	14.562
Df	4
Sig	.006

بحث و نتیجه گیری

1- پیشنهادات حاصل تحقیق برای مراکز آموزش فنی و حرفه ای

1- با توجه به نتایج حاصل از فرضیه اول که رابطه مثبت بین توسعه کارآفرینی کارآموزان بر اساس ایجاد انگیزه های کارآفرینی کارآموزان مراکز آموزش فنی و حرفه ای وجود دارد بنابراین به مدیران مراکز پیشنهاد می‌گردد که علاوه بر آموزش های مهارتی (سخت افزاری)، حتماً آموزش های نرم افزاری (کارآفرینی) که شامل آموزش کسب ثروت، نیاز به موفقیت، استقلال طلبی، تمایل به خلق چیزهای نو، قصدونیت کارآفرینانه و خلق ارزش برای جامعه به صورت استاندارد آموزشی جداگانه یا تلفیقی از استاندارد حرف جزء برنامه آموزشی برای کارآموزان مراکز باشد که موجب ارتقاء و اثربخشی بیشتر آموزشهای مهارتی مراکز شود.

2- با عنایت به نتایج حاصل از فرضیه دوم که نشان داد بین پرورش ویژگی های کارآفرینی کارآموزان و توسعه کارآفرینی رابطه مثبتی وجود دارد بنابراین به مدیران مراکز پیشنهاد می‌گردد در مراکز آموزش فنی و حرفه ای علاوه بر آموزش های مهارتی (سخت افزاری)، حتماً آموزش های نرم افزاری (کارآفرینی) که شامل خودباوری، اعتماد به نفس، تشخیص فرصت، قدرت تحمل ابهام، رویاپردازی، عملگرایی و آرامش فکری جهت ارتقاء و افزایش اثربخشی آموزش های مراکز در نظر گرفته شود.

2- پیشنهادات برای محققین بعدی

1. اعلام معیاری برای رتبه بندی مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور بر اساس فعالیتهای کارآفرینان تحقیق حاضر بر اساس نظرات و دیدگاههای مربیان و کارشناسان مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد در خصوص آموزش کارآفرینی و فعالیت های مرتبط با این نوع مراکز صورت گرفته است به نظرمیرسد بررسی دیدگاه و نظرات کارآموزان در خصوص آموزش کارآفرینی، که جامعه هدف در سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور می باشند و تمام سعی و تلاش نظام آموزش مهارتی غیر رسمی کشور در جهت ارتقاء توانمندی آنان است مفید می باشد

2. با توجه به اینکه در تحقیق حاضر به بررسی تاثیر آموزش کارآفرینی بر ایجاد انگیزه و پرورش ویژگیهای کارآفرینی در مراکز آموزش فنی و حرفه ای شهرستان پارس آباد مغان به عنوان یکی از مراکز فعال استان اردبیل و کشور پرداخته شده است پیشنهاد می شود در سایر مراکز آموزش فنی و حرفه ای کشور نیز پرداخته شود.

3. پیشنهاد میشود در خصوص تاثیر میزان سواد کارآفرینی مدیران و روسای مراکز آموزش فنی و حرفه ای بر کارآفرین شدن مراکز آموزش فنی و حرفه ای پرداخته شود که می تواند نقش به سزایی در افزایش و ایجاد درآمد برای سازمان آموزش فنی و حرفه ای کشور و اشتغال زایی کارآموزان بعد از فارغ التحصیل شدن باشد.

منابع و مأخذ

فهرست منابع فارسی:

- 1) اسدی، علی و قاسمی، جواد، تحلیل عاملی موثر در ایجاد روحیه کارآفرینی دانشجویان تحصیلات تکمیلی، بهار 1389، نشریه اقتصاد و توسعه کشاورزی (علوم و صنایع کشاورزی) دانشگاه فردوسی مشهد، شماره 1، جلد 24
- 2) آراستی، زهرا، ایمانی پور، نرگس و سعیدبنادکی، سعیده، نقش آموزش درس "مبانی کارآفرینی" در قصد کارآفرینی دانشجویان رشته های غیر مدیریت، فصلنامه توسعه کارآفرینی، زمستان 1390، شماره 14
- 3) آذر، عادل و مومنی، منصور، آمار و کاربرد آن در مدیریت (تحلیل آماری)، سال 1385، انتشارات سمت جلد دوم. تهران.
- 4) اسعدی، نرگس، ضرورت آموزش کارآفرینی در ایران، فروردین 1391، هفته نامه خبری - تحلیلی برنامه، شماره 449.
- 5) الوانی، سیدمهدی و رودگر نژاد، فروغ، طراحی مدل کارآفرینی در سازمان های کوچک و متوسط سازمان فنی و حرفه ای، تیر 1389، مجله مدیریت توسعه و تحول، شماره 5.
- 6) احمدپورداریانی، محمود و مقیمی، سید محمد، آموزش کارآفرینی در کسب و کارهای کوچک و متوسط ایران، پاییز 1387، فصلنامه توسعه کارآفرینی، شماره 1.
- 7) احمد پور داریانی، محمود و مقیمی، سید محمد، مبانی کارآفرینی، 1385، نشر فرا اندیش، تهران، چاپ اول.
- 8) احمدی پور، لقمان، بررسی اثربخشی آموزش مهارت های کارآفرینی، خرداد 1388، ماهنامه اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی کارو جامعه، شماره 108.
- 9) امامی، محمدرضا و سادات سعیدی، معصومه، نقش و اهمیت آموزشهای فنی و حرفه ای در توسعه خود اشتغالی و کارآفرینی، سال 1382، نشریه کارو جامعه، شماره 81.

- 10) احمدپورداریانی، محمود و مطلبی، مهنوش، ارائه مدل یادگیری مادام العمر کارآفرینی با رویکرد تلفیقی (ارائه شده توسط کنسرسیوم آموزش کارآفرینی)، مرداد ماه 1390، نشریه کاروجامعه، شماره 134.
- 11) اکبری، کرامت... نقش آموزش در توسعه کارآفرینی، (1380)، مجموعه مقالات کارآفرینی و فناوری‌های پیشرفته، تهران انتشارات دانشگاه تهران.
- 12) توکلی مقدم، رضا، آیانی، سپیده و عموزاده خلیلی، حسین، بررسی عوامل اثربخش در آموزش کارآفرینی و راهکارگذاران موانع، آذر 1387، ماهنامه اقتصادی، اجتماعی، علمی، فرهنگی کار و جامعه، شماره 102.
- 13) زعفریان، رضا، فراهی، احمد و عطاران، سارا، ارزیابی اثربخشی آموزش الکترونیکی کارآفرینی (بررسی موردی: رشته کارآفرینی در مرکز آموزش های الکترونیکی دانشگاه تهران)، بهمن 89، اولین کنفرانس بین المللی مدیریت، نوآوری و کارآفرینی شهرشیراز.
- 14) رازقندی، استراتژی آموزش کارآفرینی: توسعه و اثربخشی کارآفرینانه، اسفند 1386، اولین کنفرانس ملی کارآفرینی، خلاقیت و سازمان های آینده، سایت مرجع دانش، www.civilica.com.
- 15) خسروی پور، بهمن و عسگریان دهکردی، فاطمه، ضرورت تقویت آموزش های کارآفرینی در فعالیتهای کشاورزی، مهر 1388، نشریه کاروجامعه، شماره 112.

فهرست منابع غیر فارسی:

16. apo(2003), development of agribusiness enterprises: report of the apo seminar on development of agribusiness enterprises.indonesia, 20.
17. michael h. morris; Pamela s. lewis; Donald l. sexton; "reconceptualizing entrepreneurship: an input-output perspective", sam advanced management journal, vol. 59, wntr, 1994.
18. ruud weijermars; "value chain analysis of the natural gas industry: lessons from the us regulatory success and opportunities for Europe", journal of natural gas science and engineering, no. 2-3, vol.2, p.p.86-104, 2010.
19. hurley, amy (1999) incorporating feminist theories in to sociological theories of entrepreneurship, women in management review, vol. 14, n.2, pp.2-7.
20. sergey anokhin; dietmar grichnik; Robert d. hisrich; (2008) "the journey from novice to serial entrepreneurship in china and germany: are the drivers the same?", managing global transitions, issue 2, vol. 6, p.p.117-142.
21. entrepreneurship in Saudi Arabia, pp.12-14, 30. Porter, Michael e. (2009), competitiveness and the state of
22. Developing Graduate Entrepreneur: An Analysis of Entrepreneurship Education Programmes in Ireland (Patricia Fleming, 1999)